

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **B. – T. A.**, zast. JUDr. Jaroslavem Palasem, advokátem se sídlem Dělnická 30, 170 00 Praha 7, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 10. 2006, č. j. 60 Az 106/2005 - 54,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi JUDr. Jaroslavu Palasovi **s e u r č u j e** odměna za zastupování ve výši 5712 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsané rozhodnutí krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 8. 2005, č. j. OAM-1472/VL-07-08-2005. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Stěžovatel ve své kasační stížnosti (resp. v jejím doplnění ustanoveným právním zástupcem) uvádí jedinou dostatečně konkrétní kasační námitku (srov. k tomu rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, publikovaný pod. č. 835/2005 Sb.NSS), ve které namítá, že krajský soud nevzal v potaz okolnost, že stěžovatel v roce 2006 uzavřel sňatek s paní V. T., občankou Ukrajiny, která má v ČR povolený trvalý pobyt. V manželství vychovávají společně dva syny manželky

stěžovatele. Děti a manželky spoléhají na péči a podporu stěžovatele, mladší z dětí, narozené v ČR, je státním příslušníkem ČR. Pokud žádost stěžovatele o azyl bude zamítnuta a stěžovatel bude nucen k vycestování, bude tato skutečnost v rozporu s mezinárodními závazky ČR, neboť čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod zakotvuje povinnost smluvních stran zaručit právo na respektování soukromého a rodinného života.

Na základě této skutečnosti pak stěžovatel navrhuje kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O žádosti stěžovatele o přiznání odkladného účinku Nejvyšší správní soud nerozhodoval, neboť zákon o azylu, ve znění účinném od 13. 10. 2005, spojuje odkladný účinek přímo s podáním kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud se kasační stížností musel zabývat nejprve z hlediska její přípustnosti, tzn. z hlediska splnění podmínek řízení. V případě, že by Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou, rozhodoval by následně o její přijatelnosti podle § 104a s. ř. s. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2006, č. j. 8 Azs 5/2006 - 30, dostupné na www.nssoud.cz).

Stěžovatel tedy ve své kasační stížnosti namítal, že pokud by byl nucen k vycestování, bude tato skutečnost, a to z důvodu porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb.), v rozporu s § 14a zákona o azylu. Toto ustanovení stanoví, že *„doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky“*.

Jak již Nejvyšší správní soud judikoval: *„Důvody kasační stížnosti lze opřít jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před krajským soudem přípustně uplatněny (viz § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), a tedy alespoň v základních rysech formulovány v žalobních bodech [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] obsažených v žalobě či jejím včasném rozšíření, a případně dále (i po uplynutí lhůty k podání či rozšíření žaloby) upřesněny či podrobněji rozvedeny, aniž by tím byly rozšiřovány. To platí jen za předpokladu, že uvedené právní či skutkové důvody mohl stěžovatel v žalobě či jejím včasném rozšíření uplatnit.“* (Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 134/2005 - 43, publikováno pod č. 685/2005 Sb. NSS). V daném případě však stěžovatel tuto námitku v žalobě uplatnit nemohl, a to z toho důvodu, že předmětný sňatek uzavřel až 30. 6. 2006, tedy téměř rok po podání žaloby. Nelze tak předmětnou kasační námitku označit za nepřípustně uplatněnou.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovateli již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele, a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatele.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, (publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS).

Na úvod je nutné poznamenat, že institut doplňkové ochrany v českém právním řádu nahradil koncept tzv. překážek vycestování, které byly s účinností do 31. 9. 2006 upraveny v § 91 zákona o azylu. Toto ustanovení v odstavci prvním stanoví, že *„povinnost ukončit pobyt neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti.“* Je tedy zřejmé, že z hlediska předmětu kasační stížnosti mezi těmito ustanoveními není rozdíl.

Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že obdobné námitky byla již předmětem řady jeho rozhodnutí (např. rozsudek ze dne 3. 4. 2006, č. j. 2 Azs 124/2005 - 67, rozsudek ze dne 28. 1. 2004, č. j. 2 Azs 78/2003 - 36 či rozsudek 10. 7. 2003, č. j. 7 Azs 2/2003 - 46).

Podle rozsudku č. j. 2 Azs 124/2005 - 67 *„překážka vycestování není prostředkem k obcházení institutů zákona o pobytu cizinců. Smyslem legislativního zahrnutí překážky vycestování do českého zákona o azylu bylo zakotvit do českého azylového práva tzv. zásadu non-refoulement, tedy zásadu zabezpečující, že uprchlík nebude, ani pokud mu z různých důvodů nebude udělen azyl, vydán do země, kde by byl zásadním způsobem objektivně ohrožen na životě, svobodě či tělesné integritě. Z takových důvodů však stěžovatel po shledání překážky vycestování nevolá, jak správně konstatoval zejména krajský soud. Není ani namístě zcela přeformulovávat a obházet smysl institutu překážky vycestování poukazem na ustanovení § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy na rozpor vydání žadatele o azyl s mezinárodními závazky. Tyto mezinárodní závazky totiž nemohou být jakékoliv povahy, ale musejí se vztahovat k samotné zásadě non-refoulement, tedy k objektivní hrozbě výše vyjmenovaných skutečností, a nemohou vykročit ze systematiky a smyslu tohoto ustanovení, jak navrhuje stěžovatel.“*

Jak již bylo výše uvedeno, institut překážky vycestování a nyní institut doplňkové ochrany ve vnitrostátní právní úpravě zakotvuje zásadu non refoulement, která zabezpečuje, že uprchlík nebude, ani pokud mu z různých důvodů nebude udělen azyl, vydán do země, kde by byl zásadním způsobem objektivně ohrožen na životě, svobodě či tělesné integritě. Z takových důvodů však stěžovatel po shledání překážky vycestování v posuzovaném případě zjevně nevolá. Během celého správního a soudního řízení stěžovatel neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by naznačovaly, že by mohl být uprchlíkem ve smyslu definice čl. 1 písm. A odst. 2 (v jeho znění po zmírnění definičních podmínek zakotvených v Protokolu z roku 1967) Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, jež byla spolu s Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků z roku 1967 publikována pod č. 208/1993 Sb. Podle této definice je uprchlíkem osoba, která „*se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám, odmítá ochranu své vlasti.*“ Z obsahu správního a soudního spisu vyplývá, že stěžovatel neměl strach z pronásledování a jeho žádost o azyl byla motivována problémy s věřiteli jeho zemřelého otce.

Mezinárodní závazky týkající se článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod jsou v českém vnitrostátním právním řádu promítnuty v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Podle ustanovení § 119 odst. 5 zákona o pobytu cizinců nelze vydat rozhodnutí o vyhoštění, jestliže jeho důsledkem by byl nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života cizince. Nejvyššímu správnímu soudu nezbyvá než odkázat na výše uvedený právní názor, že překážka vycestování nemůže být prostředkem k obcházení institutů zákona o pobytu cizinců.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost stěžovatele jako nepřipustnou [§ 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 104 odst. 4 a § 120 s. ř. s.]

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

Krajský soud stěžovateli k jeho žádosti ustanovil zástupcem advokáta pro řízení o kasační stížnosti, náklady řízení v tomto případě hradí stát. Náklady spočívají v odměně za dva úkony právní služby v částce 4200 Kč,- [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 600 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem 4800 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen daň), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o dani z přidané hodnoty). Částka daně, vypočtená podle ustanovení § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty, činí

912 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení ve výši 5712 Kč. Tato částka bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupce stěžovatele do 2 měsíců od právní moci rozsudku.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu